

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.1.2.41>

PAŃSTWOWE REGULOWANIE MECHANIZMÓW KOMUNIKACJI MEDIALNEJ W KONTEKŚCIE KSZTAŁTOWANIA OPINII PUBLICZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI

Elena Sopina

*aspirant Katedry Administracji Publicznej i Zagospodarowania Ziemi,
Klasycznego Uniwersytetu Prywatnego (Zaporoże, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-3879-8172*

Adnotacja. W artykule ujawniono istotę pojęć „media”, „komunikacja medialna”, „edukacja medialna”, „umiejętności korzystania z mediów”, oświetlono podejścia do państwowej regulacji mechanizmów komunikacji medialnej w kontekście kształtowania opinii publicznej i bezpieczeństwa w nowoczesnych warunkach społeczeństwa informacyjnego.

Należy zauważyć, że działania władz publicznych w zakresie public relations powinny koncentrować się na stałym monitorowaniu przepływów informacji w państwie; na dostarczaniu obiektywnych, przejrzystych informacji; na systematycznym podkreślaniu oficjalnej pozycji urzędników i polityków. Media są ważnym narzędziem w procesie dostarczania społeczeństwu niezbędnych informacji, umożliwiając świadome kształtowanie opinii publicznej.

Podkreśla się, że rozwój public relations opiera się na otwartości, przejrzystości, zaufaniu i spójności. Podkreśla się, że państwo dba o zapewnienie umiejętności korzystania z mediów obywateli jako wyniku rozwoju umiejętności pracy z informacjami (gromadzenie, analizowanie, krytyczna ocena), dokładne i właściwe przetwarzanie i stosowanie otrzymanych informacji. Należy zauważyć, że kształtowanie społeczeństwa informacyjnego wpływa na realizację polityki państwa w zakresie bezpieczeństwa narodowego, w szczególności informacji, jest jednym z priorytetów państwa. Bezpieczeństwo informacji zapewnia zapewnienie wysokiej jakości kompleksowego informowania obywateli i swobodnego dostępu do różnych źródeł informacji, a także kontrolę nierozprzestrzeniania dezinformacji, promowanie integralności społeczeństwa, zachowanie suwerenności informacji; przeciwdziałanie negatywnym informacyjnym i psychologicznym wpływom propagandowym oraz ochronę narodowej przestrzeni informacyjnej przed manipulacjami, wojnami informacyjnymi i operacjami.

Słowa kluczowe: opinia publiczna, państwo, administracja publiczna, public relations, bezpieczeństwo informacji, społeczeństwo informacyjne, media, umiejętność korzystania z mediów, komunikacja medialna, edukacja medialna, władze publiczne, formacja.

STATE REGULATION OF MEDIA COMMUNICATION MECHANISMS IN THE CONTEXT OF FORMATION OF PUBLIC OPINION AND INFORMATION SECURITY

Sopina Olena

*graduate student of the Department of Public Administration and Land Management,
Classical private university (Zaporizhzhia, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-3879-8172*

Abstract. The article reveals the essence of the concepts "media", "media communications", "media education", "media literacy"; approaches to state regulation of media communication mechanisms in the context of formation of public opinion and information security in modern conditions of information society are covered. It is stated that the activities of public authorities in public relations should be aimed at constant control over information flows in the state; to provide objective, transparent information; to systematically cover the official position of civil servants and politicians.

It is emphasized that the development of public relations is based on openness, transparency, trust and consistency. It is emphasized that the state also cares about ensuring media literacy of citizens as a result of the process of developing human skills to work with information (collect it, analyze, critically evaluate), accurately and appropriately process and apply it.

It is noted that the formation of the information society affects the implementation of state policy on national security, in particular information, is one of the priorities of the state. Information security, on the one hand, provides quality comprehensive information to citizens and free access to various sources of information, and on the other is to control the spread of misinformation, promote the integrity of society, preserve information sovereignty, combat negative information and psychological influences and protect national information space from manipulation, information wars and operations. The media is an important tool in the process of providing the public with the necessary information, which allows them to consciously shape public opinion.

Key words: public opinion, state, public administration, public relations, information security, information society, media, media literacy, media communications, media education, public authorities, formation.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМІВ МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Олена Сопіна

*аспірант кафедри публічного управління та землеустрою,
Класичний приватний університет (Запоріжжя, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-3879-8172*

Анотація. У статті розкрито сутність понять «медіа», «медіакомунікації» «медіаосвіта», «медіаграмотність»; висвітлено підходи до державного регулювання механізмів медіакомунікації в контексті формування громадської думки та інформаційної безпеки в сучасних умовах інформаційного суспільства.

Зазначено, що діяльність органів державної влади щодо зв'язків із громадськістю повинна бути спрямована на постійний контроль за інформаційними потоками в державі; на надання об'єктивної, прозорої інформації; на систематичне висвітлення офіційної позиції державних службовців і політиків. Засоби масової інформації є важливим інструментом у процесі забезпечення громадськості необхідною інформацією, що дає змогу свідомо сформувати суспільну думку.

Підкреслюється, що розвиток зв'язків із громадськістю ґрунтується на відкритості, прозорості, довірі й послідовності. Наголошується на тому, що держава дбає і про забезпечення медіаграмотності громадян як результату розвитку вмінь людини працювати з інформацією (збирати, аналізувати, критично оцінюючи її), влучно й доречно обробляти й застосовувати зібрану інформацію. Зауважується, що формування інформаційного суспільства впливає на реалізацію державної політики щодо національної безпеки, зокрема інформаційної, є одним із пріоритетів держави. Інформаційна безпека передбачає забезпечення якісного всебічного інформування громадян та вільного доступу до різних джерел інформації, а також контроль за непоширенням дезінформації, сприяння цілісності суспільства, збереженням інформаційного суверенітету; протидія негативним інформаційно-психологічним пропагандистським впливам та захист національного інформаційного простору від маніпуляцій, інформаційних війн та операцій.

Ключові слова: громадська думка, держава, державне управління, зв'язки з громадськістю, інформаційна безпека, інформаційне суспільство, медіа, медіа грамотність, медіакомунікації, медіаосвіта, органи державної влади, формування.

Постановка проблеми.

У контексті державного управління засоби масової інформації є важливим інструментом у процесі забезпечення громадськості необхідною інформацією, що дає змогу свідомо сформувати суспільну думку, здійснити правильний вибір, спираючись на конкретні достовірні факти тощо. Тим більше, що «ми живемо в інформаційному суспільстві, тому наше повсякдення тісно пов'язане з засобами масової комунікації. Наразі кожна людина є свідком появи все «нових і нових медіа, що використовують технології, які ще вчора здавалися казковими» (Іванов В. Ф., Волошенко О. В., 2012). Формування інформаційного суспільства впливає на реалізацію державної політики щодо національної безпеки, зокрема інформаційної. Це підкреслює актуальність порушеної в статті проблеми.

Мета статті – розкрити сутність понять «медіа», «медіакомунікації» «медіаосвіта», «медіаграмотність»; висвітлити підходи до державного регулювання механізмів медіакомунікації в контексті формування громадської думки та інформаційної безпеки в сучасних умовах інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу.

Питанням державного регулювання механізмів комунікації та зв'язків органів влади з громадськістю присвятили свої наукові праці багато дослідників, зокрема Н. Агафонова (Агафонова Н. О., 2018); В. Водолазкий (Водолазкий В. А., 2003); Н. Драгомирецька (Драгомирецька Н. М., Кандагура К. С., Букач А. В., 2017); О. Коврига (Коврига О. С., 2020); С. Колосок (Колосок С. В., 2003); А. Кохан (Кохан А. І., 2011); І. Слісаренко (Слісаренко І. Ю., 2001); С. Тимофєєв (Тимофєєв С. П., Кириленко О. В., 2017); Л. Ткач (Ткач Л. М., Прокоф'єва К. А., Ходаковська А. Ю., 2016) та ін.

Державне регулювання механізмів медіа-комунікації в контексті формування громадської думки та інформаційної безпеки України відбувається згідно з законодавчими актами, зокрема такими, як: Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні, 1992); Закон України «Про звернення громадян» (Про звернення громадян, 1996); Закон України «Про інформацію» (Про інформацію, 1992), Закон України «Про державну службу» (Про державну службу, 2016), Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації, 1998) тощо.

Одним з важливих складників діяльності органів державної влади щодо зв'язків із громадськістю виступає робота з медіа. Загальновідомо, що саме засоби масової комунікації суттєво впливають на ефективну взаємодію держави з суспільством, виступаючи своєрідним посередником інформації. Адже вчасне відкрите і прозоре інформування громадськості через канали ЗМІ сприяє створенню позитивного іміджу органів державної влади у сприйнятті населення.

З цією метою проводяться інформаційні кампанії органів державної влади, що дає змогу «інформувати суспільство про нову, існуючу або заплановану державну політику або зміни у такій політиці;

розповсюджувати інформацію щодо державних програм та послуг або щодо змін до них; поширювати наукову, медичну або профілактичну інформацію; здійснювати інформаційний супровід роботи органу державної влади з метою забезпечення гласності та відкритості в його діяльності (Баровська А. В. 2007).

Вплив на суспільну свідомість, як відомо, є дієвим за умови застосування спеціальних інформаційних технологій. Вплив на суспільну свідомість – це «один із проявів застосування цього методу виступає сильний часовий пресинг на суб'єктів управління національною безпекою, який не залишає їм часу на прийняття виваженого, такого, що відповідає українським національним інтересам, рішення. Відтак, досягнення певних геополітичних та інших важливих цілей уможливується за допомогою невоєнних методів» (Навальна М., Ісайкіна О., 2018).

Як зазначають учені, «прозорість влади є однією з основних засад функціонування правової держави, в якій забезпечується участь громадськості у формуванні та здійсненні державної політики, її вплив на всі етапи процесу прийняття державних рішень, а також відкритий доступ до повної об'єктивної та достовірної інформації, якою володіють органи влади (публічної інформації). Від якості інформування громадськості про діяльність органів влади залежить, власне, її ефективність» (Коврига О. С., 2020).

Термін «медіа» в загальному, глобальному розумінні – це «предмети, обладнання та матеріали, які передають певну інформацію через слова, зображення і звуки, а також дозволяють виконувати певні дії інтелектуального й мануального характеру (Литвин А. В., 2009).

На думку О. Федорова, медіа – це «засоби (масової) комунікації – технічні засоби створення, запису, копіювання, тиражування, збереження, розповсюдження, сприйняття інформації і обміну її між суб'єктом (автором медіатексту) й об'єктом (масовою аудиторією)» (Федоров А. В., 2014).

Володіння інформацією в сучасних умовах глобалізації є надзвичайно важливим, оскільки хто володіє інформацією – той володіє світом. Інформація – потужний рушій суспільного життя. «Найбільшою цінністю можна назвати управлінську інформацію – дані про діяльність органів влади, прийняття ними відповідальних рішень і приведення їх у виконання, а також реалізації державної політики. Важливість зумовлена тим, що в процесі управління, будь то державні органи чи органи місцевого самоврядування, накопичується колосальний обсяг інформації. Ця інформація носить нормативно-правовий, адміністративний, контрольний та інший характер, а її знаходження у вільному доступі відкриває широкі перспективи не лише громадськості, а й самим публічним органам. Громадськість, бачачи відкритість керівництва, починає більше довіряти та йти назустріч, а влада має можливість отримати конструктивні рекомендації і схвалення мас. В результаті – оптимальні умови для політичної стабільності на всіх рівнях і перспективи розвитку» (Тимофєєв С. П., 2015).

У широкому розумінні будь-яка знакова система, зафіксована в певній формі, є медіа, наприклад, усна мова, зображення чи друкований текст. Проте зазвичай під медіа розуміються технічні засоби та канали комунікації, такі як радіо, телебачення, інтернет, поширення знімних носіїв інформації, що формують особливе середовище комунікації. Електронні медіа, що послуговуються комп'ютерними та мережними технологіями, виділяють у «нові медіа» (Lister Martin, Dovey Jon, Giddings Seth, Grant Iain, Kelly Kieran, 2009).

Поняття «медіа» вперше було вжито в ХХ ст. канадським ученим Г. Маклюеном у значенні – «засоби комунікації». Цікаво, що до засобів комунікації вчений відносив усе, що має вплив на життя людини, її світогляд, комунікацію, наприклад, реклама, фотографії, книги, одяг тощо (Маслова Н., 2002).

Другою складовою частиною поняття «медіакомунікації» є термін «комунікація», який має різні дефініції, зокрема: «форма обміну інформацією між суб'єктами соціальної структури з метою реалізації свого потенціалу, а сукупність засобів, призначених для цієї мети, буде називатися в нашому уявленні системами (засобами) комунікації» (Дзьобань О. П., 2012); «процес передачі, обміну політичною інформацією, який структурує політичну діяльність і надає їй нового значення, формує громадську думку та політичну соціалізацію громадян з урахуванням їхніх потреб та інтересів» (Горбатенко В., 2004); «передача і прийом інформації, наказів, емоцій, джерело життєвої сили будь-якої організації, оскільки одна з найважливіших цілей комунікації полягає в тому, щоб здійснювати субординацію та координацію різноманітних елементів організації» (Сурмін Ю. П., Бакуменко В. Д., Михненко А. М., 2010) тощо.

У системі державного управління комунікація розглядається як процес, основною функцією якого є встановлення побудованого на довірі конструктивного діалогу між державою та громадськістю. Адже мета, яку передбачає державна комунікація, полягає в повідомленні громадськості через засоби масової інформації про діяльність органів державної влади з метою реалізації національної політики загалом.

У цьому контексті актуальним в сучасних умовах є процес медіаосвіти громадян, яку трактують, зокрема, таким чином – це:

- «частина базових прав кожного громадянина в кожній країні світу на свободу висловлювання та на доступ до інформації; інструмент розбудови та дотримання демократії» (Іванов В. Ф., Волощенко О. В., 2012);
- «процес навчання й самонавчання особистості за посередництва масово-комунікаційних засобів» (Парижская программа или 12 рекомендаций по медиаобразованию, 2007);
- «процес розвитку особистості за допомогою і на матеріалі засобів масової комунікації (медіа) з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, умінь повноцінного сприймання, інтерпретації, аналізу й оцінки медіа текстів» (Федоров А. В., 2014) тощо.

Мета медіаосвіти, як зазначає Л. Петрик, – «навчити особистість медіазасобами розуміти та брати участь у медіакультурному середовищі, що її оточує» (Петрик Л., 2014).

У нашій державі прийнято «Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні» з метою «забезпечення всебічної підготовки дітей і молоді до безпечної й ефективної взаємодії з сучасною системою медіа, формування

у вихованців медіабізнаності, медіаграмотності і медіакомпетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей. У документі зазначено, що медіаосвіта – це частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до взаємодії з сучасною системою мас-медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій» (Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція), 2016).

Держава дбає і про забезпечення медіаграмотності громадян як результату процесу розвитку вмінь людини працювати з інформацією (збирати її, аналізувати, критично оцінюючи), влучно й доречно обробляти й застосовувати її.

Основними принципами медіаграмотності є: «формування реальності, в якій ми живемо і сприймаємо світ, засобами медіа; створення уявлення про світ та формування наших відчуттів реального світу через медіапродукти; відображення медіапродуктом не реального світу, а окремих суб'єктивних уявлень про нього; формування засобами медіа уявлення про ті явища, які підтримують будь-які медіа з боку комерції і цей підтекст впливає на зміст медіапродукту, а також його якість. Створення медіапродукту – це, насамперед, бізнес, який повинен приносити прибуток; індивідуальне розуміння реципієнтами змісту медіаповідомлень, власна інтерпретація їх крізь призму особистих інтересів, потреб, нахилів, уявлень, життєвого досвіду тощо; відображення медійними повідомленнями ідеології та інформації про певні життєві цінності; створення засобами медіа уявлення про «прекрасне»; формування смаків та філософії життя споживачів інформації; вплив на політичні ситуації та спричиняти певні соціальні зміни в суспільстві; спонукування через медіаповідомлення до аналізу події, що відбуваються у світі; залежність змісту інформації від типу медіа, оскільки вони передають її у різний спосіб, що дає змогу реципієнтам ознайомитися з різними поглядами на проблему, проаналізувати їх та сформувані свою думку; унікальність медіапродукту – в його естетичному сенсі, що допоможе викликати від реципієнта емоційний інтелект від отриманого повідомлення та від способу його донесення» (Іванов В. Ф., Волошенко О. В., 2012).

Рішення комплексної проблеми інформаційної безпеки дасть змогу як захистити інтереси суспільства й держави, так і гарантувати права громадян на отримання всебічної, об'єктивної та якісної інформації (Навальна М., Ісайкіна О., 2018).

Інформаційна безпека є інтегрованою складовою національної безпеки і її розглядають як пріоритетну функцію держави. Інформаційна безпека, з одного боку, передбачає забезпечення якісного всебічного інформування громадян та вільного доступу до різних джерел інформації, а з іншого – це контроль за непоширенням дезінформації, сприяння цілісності суспільства, збереження інформаційного суверенітету, протидія негативним інформаційно-психологічним пропагандистським впливам та захист національного інформаційного простору від маніпуляцій, інформаційних війн та операцій.

Особливо це важливо в сучасних умовах, коли з 2014 р. окремі території Донецької та Луганської областей, на жаль, стали непідконтрольними українській владі. Під впливом цих подій і тим, які їм передували, інформаційна безпека, України (зокрема вітчизняний інформаційний простір) опинилася під загрозою, оскільки на нього намагаються впливати зовнішні негативні пропагандистсько-маніпулятивні чинники. Тому й у цьому контексті діяльність органів державної влади щодо зв'язків із громадськістю наразі є надзвичайно актуальним питанням.

Адже «недостатній контроль з боку держави за дотриманням законів України політичними силами, ЗМІ та окремими особами, які займаються підприємницькою діяльністю в інформаційній сфері, призводить до того, що нині трапляються непоодинокі випадки надання ефірного часу теле- та радіопрограмам, спрямованим на руйнування моральних цінностей, свідомості української нації» (Навальна М., Ісайкіна О., 2018).

Сьогодні актуалізується проблема зворотного зв'язку державної влади з громадськістю, побудови конструктивного діалогу між ними, встановлення ефективної комунікативної взаємодії між органами державної влади та громадськістю, заохочення її до участі в розробці та реалізації державної політики. Найчастіше серед методів такої діяльності використовують неформальні зустрічі керівників адміністрації та її департаментів із журналістами, організуються прес-конференції, брифінги; застосовуються прес-релізи тощо.

Отже, державне регулювання механізмів медіакомунікації в контексті формування громадської думки та інформаційної безпеки в сучасних умовах інформаційного суспільства повинно бути спрямоване на систематичне висвітлення офіційної позиції представників органів державної влади; на надання об'єктивної, прозорої інформації; на постійний контроль за інформаційними потоками в державі.

Громадська думка як складник політичного процесу є дієвою та потужною суспільною силою, що підкреслює актуальність впливу владних органів через інформаційно-комунікаційний зв'язок на свідомість громадян. Розвиток зв'язків із громадськістю ґрунтується на відкритості, прозорості, довірі й послідовності.

Список використаних джерел

1. Агафонова Н.О. Сутність зв'язків з громадськістю в системі публічного управління. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2018. № 1. С. 10–31.
2. Баровська А.В. Державні інформаційні кампанії: основні характеристики та нормативно-правове забезпечення. *Вісник НАДУ*. 2007. № 2. С. 102–111.
3. Дзьобань О.П. Філософія інформаційних комунікацій: монографія. Харків: Майдан, 2012. 224 с.
4. Водозаський В.А. Формування зв'язків із громадськістю в органах місцевого самоврядування: соціологічний аналіз моделей: автореф. дис... канд. соціол. наук: 22.00.03. Київ, 2003. 16 с.

5. Драгомирецька Н.М., Кандагура К.С., Букач А.В. Комунікативна діяльність в державному управлінні : навч. пос. Одеса : ОРИДУ НАДУ, 2017. 180 с.
6. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
7. Коврига О.С. Взаємодія органів державної влади з громадськістю в системі державного управління України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2020. № 2. 4 Том 31 (70). С. 109–114.
8. Колосок С.В. Зв'язки з громадськістю у формуванні іміджу органів державного управління : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01. Одеса, 2003. 204 с.
9. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л.А. Найдюнової, М.М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.
10. Кохан А.І. Державна комунікативна політика – механізм ефективної діяльності інституту публічної влади в Україні. *Вісник НАДУ «Державне управління: теорія та практика»*. 2011. №1. С. 2–8.
11. Литвин А.В. Завдання медіаосвіти в контексті підвищення якості професійної підготовки. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2009. № 4. С. 9–21.
12. Маслова Н. Ноосферное образование. Москва, 2002. 338 с.
13. Медіаосвіта та медіа-грамотність : підручник / ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенко; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
14. Навальна М., Ісайкіна О. Медіакомунікації : навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2018. 220 с.
15. Парижская программа или 12 рекомендаций по медиаобразованию 2007. URL: http://www.mediagram.ru/documents/documents_20.html.
16. Петрик Л. Можливості застосування медіазасобів на уроках іноземних мов. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. № 10. Ч. 2. 2014. С. 48–54.
17. 17 Політологічний енциклопедичний словник / упорядник В.П. Горбатенко; за ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. 2-е вид., доп. і перероб. Київ : Генеза, 2004. 736 с.
18. Про державну службу : Закон України № 1774-VIII від 06.12.2016 (із змінами). Редакція від 13.10.2021, підстава: 1787-IX URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T372300.html.
19. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні : Закон України № 2783-XII від 16.11.92. Поточна редакція від 03.07.2020, підстава: 720-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>.
20. Про звернення громадян : Закон України № 394/96-ВР від 02.10.96 (із змінами). Редакція від 01.01.2020, підстава: 198-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
21. Про інформацію : Закон України № 2658-XII (2658-12) від 02.10.92 (із змінами). Редакція від 16.07.2020, підстава: 692-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
22. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації : Закон України № 133-XIV від 30.09.98 (із змінами). Редакція від 16.07.2019, підстава: 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
23. Слісаренко І.Ю. Паблік рилейшнз у системі комунікації та управління. Київ : МАУП, 2001. 104 с.
24. Тимофеев С.П. Загальні принципи забезпечення доступу до інформації про діяльність органів влади. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=833>.
25. Тимофеев С.П., Кириленко О.В. Зв'язки органів публічного управління з громадськістю як важливий елемент розбудови громадянського суспільства. *Наукові праці. Серія: Державне управління*. 2017. Т. 305. № 293. С. 61–66.
26. Ткач Л.М., Прокоф'єва К.А., Ходаковська А.Ю. Зв'язки з громадськістю як феномен управління інформаційними процесами. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. 2016. № 6 (219). С. 62–68.
27. Федоров А.В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиа-педагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. Москва : МОО «Информация для всех», 2014. 64 с.
28. Lister, Martin; Dovey, Jon; Giddings, Seth; Grant, Iain; Kelly, Kieran (2009). *New Media: A Critical Introduction* (en). Taylor & Francis. с. 51–59.

References

1. Ahafonova, N.O. (2018). Sutnist zviazkiv z hromadskistiu v systemi publicnoho upravlinnia [The essence of public relations in the system of public administration]. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok – Public administration and regional development*. (Vol. 1), (pp. 10–31) [in Ukrainian].
2. Barovska, A.V. (2007). Derzhavni informatsiini kampanii: osnovni kharakterystyky ta normatyvno-pravove zabezpechennia [State information campaigns: main characteristics and regulatory support]. *Visnyk NADU – Bulletin of the National Academy of Public Administration*. (Vol. 2), (pp. 102–111) [in Ukrainian].
3. Dzoban, O.P. (2012). Filosofia informatsiinykh komunikatsii : monohrafiia [Philosophy of information communications]. Kharkiv: Maidan [in Ukrainian].
4. Vodolazkyi, V.A. (2003). Formuvannia zviazkiv iz hromadskistiu v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia: sotsiologichnyi analiz modelei [Forming public relations in local governments: a sociological analysis of models]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
5. Drahomyretska, N.M., Kandahura, K.S., Bukach, A.V. (2017). Komunikatyvna diialnist v derzhavnomu upravlinni [Communicative activity in public administration]. Odessa: ORIDU NADU [in Ukrainian].

6. Surmin, Yu.P., & Bakumenko, V.D. (Ed.) (2010). Entsyklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia [Encyclopedic dictionary of public administration]. Kyiv : NADU [in Ukrainian].
7. Kovryha, O.S. (2020). Vzaiemodiiia orhaniv derzhavnoi vlady z hromadskistiu v systemi derzhavnoho upravlinnia Ukrainy [Interaction of public authorities with the public in the system of public administration of Ukraine]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Derzhavne upravlinnia – Scientific notes of TNU named after VI Vernadsky. Series: Public Administration*. (Vol. 2, 4 Tom 31 (70), (pp. 109–114) [in Ukrainian].
8. Kolosok, S.V. (2003). Zviazky z hromadskistiu u formuvanni imidzhu orhaniv derzhavnoho upravlinnia [Public relations in shaping the image of public administration]. *Candidate's thesis*. Odesa, 2003. 204 s. [in Ukrainian].
9. Naidonova, L.A., Sliusarevskiy, M.M. (Eds.) (2016). Kontsepsiia vprovadzhennia mediaosvity v Ukraini (nova redaktsiia) [The concept of introducing media education in Ukraine (new edition)]. Kyiv [in Ukrainian].
10. Kokhan A.I. (2011). Derzhavna komunikativna polityka – mekhanizm efektyvnoi diialnosti instytutu publichnoi vlady v Ukraini [State communication policy is a mechanism of effective activity of the institute of public power in Ukraine]. *Visnyk NADU «Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka» – Bulletin of the National Academy of Public Administration "Public Administration: Theory and Practice"*. (Vol. 1), (pp. 2–8) [in Ukrainian].
11. Lytvyn, A.V. (2009). Zavdannya mediaosvity v konteksti pidvyshchennia yakosti profesiinoi pidhotovky [Tasks of media education in the context of improving the quality of training]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity – Pedagogy and psychology of vocational education*. (Vol. 4), (pp. 9–21) [in Ukrainian].
12. Maslova, N. (2002). Noosferne obrazovanie [Noosphere education]. Moscow [in Russian].
13. Ivanov, V.F., Volosheniuk, O.V., Rizun, V. V. (Ed.) (2012). Mediaosvita ta media-hramotnist.; za naukovoju redaktsiieu [Media education and media literacy]. Kyiv: Tsentr vilnoi presy [in Ukrainian].
14. Navalna, M., Isaikina, O. (2018). Mediakomunikatsii [Media communications]. Pereiaslav-Khmelnitskyi: Vydavnytstvo KSV [in Ukrainian].
15. Parizhskaya programma ili 12 rekomendacij po mediaobrazovaniyu (2007) [Paris Agenda or 12 Recommendations for Media Education]. URL: http://www.mediagram.ru/documents/documents_20.html. [in Russian].
16. Petryk, L. (2014). Mozhlyvosti zastosuvannia mediazasobiv na urokakh inozemnykh mov [Possibilities of using media in foreign language lessons.]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia – Problems of modern teacher training*. (Vol. 10, 2), (pp. 48–54) [in Ukrainian].
17. Horbatenko, V.P. & Babkina, V.D. (2004). Politolohichni entsyklopedychnyi slovnyk [Political science encyclopedic dictionary]. Kyiv : Heneza [in Ukrainian].
18. Pro derzhavnu sluzhbu : Zakon Ukrainy № 1774-VIII vid 06.12.2016 (iz zminamy). Redaktsiia vid 13.10.2021, pidstava: 1787-IX [On civil service: Law of Ukraine № 1774-VIII of 06.12.2016 (as amended). Edition from 13.10.2021, basis: 1787-IX]. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T372300.html. [in Ukrainian].
19. Pro drukovani zasoby masovoi informatsii (presu) v Ukraini : Zakon Ukrainy № 2783-XII vid 16.11.92. Potochna redaktsiia vid 03.07.2020, pidstava: 720-IX [On printed mass media (press) in Ukraine: Law of Ukraine № 2783-XII of 16.11.92. Current edition from 03.07.2020, basis: 720-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>. [in Ukrainian].
20. Pro zvernennia hromadian : Zakon Ukrainy № 394/96-VR vid 02.10.96 (iz zminamy). Redaktsiia vid 01.01.2020, pidstava: 198-IX [On citizens' appeals: Law of Ukraine № 394/96-BP of October 2, 1996 (as amended). Edition from 01.01.2020, basis: 198-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>. [in Ukrainian].
21. Pro informatsiiu : Zakon Ukrainy № 2658-XII (2658-12) vid 02.10.92 (iz zminamy). Redaktsiia vid 16.07.2020, pidstava: 692-IX [About information: Law of Ukraine № 2658-XII (2658-12) dated 02.10.92 (as amended). Edition from 16.07.2020, basis: 692-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>. [in Ukrainian].
22. Pro poriadok vysvitlennia diialnosti orhaniv derzhavnoi vlady ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini zasobamy masovoi informatsii : Zakon Ukrainy № 133-XIV vid 30.09.98 (iz zminamy). Redaktsiia vid 16.07.2019, pidstava: 2704-VIII [On the procedure for covering the activities of public authorities and local governments in Ukraine by the media: Law of Ukraine № 133-XIV of 30.09.98 (as amended). Edition from 16.07.2019, basis: 2704-VIII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80#Text>. [in Ukrainian].
23. Slisarenko, I.Iu. (2001). Pablik ryleishnz u systemi komunikatsii ta upravlinnia [Public relations in the system of communication and management]. Kyiv : MAUP, 2001 [in Ukrainian].
24. Tymofieiev, S.P. (2015). Zahalni pryntsyipy zabezpechennia dostupu do informatsii pro diialnist orhaniv vlady [General principles of providing access to information on the activities of public authorities]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok – Public administration: improvement and development* (Vol. 3). URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=833> [in Ukrainian].
25. Tymofieiev, S.P., Kyrylenko, O.V. (2017). Zviazky orhaniv publichnoho upravlinnia z hromadskistiu yak vazhlyvyi element rozbudovy hromadianskoho suspilstva [Public relations with the public as an important element in building civil society]. *Naukovi pratsi. Serii: Derzhavne upravlinnia – Scientific works. Series: Public Administration* (T. 305. Vol. 293), (pp. 61–66) [in Ukrainian].
26. Tkach, L.M., Prokofieva, K.A., Khodakovska, A.Iu. (2016). Zviazky z hromadskistiu yak fenomen upravlinnia informatsiinymy protsesamy [Public relations as a phenomenon of information process management]. *Visnyk Prydniprovskoi derzhavnoi akademii budivnytstva ta arkhitektury – Bulletin of the Dnieper State Academy of Civil Engineering and Architecture* (Vol. 6 (219), (pp. 62–68) [in Ukrainian].
27. Fedorov, A.V. (2014). Slovar terminov po mediaobrazovaniyu, media-pedagogike, mediagramotnosti, mediakompetentnosti [Glossary of terms on media education, media pedagogy, media literacy, media competence]. Moscow: MOO «Informatsiia dlya vsekh» [in Russian].
28. Lister, Martin; Dovey, Jon; Giddings, Seth; Grant, Iain; Kelly, Kieran (2009). *New Media: A Critical Introduction* (en). Taylor & Francis.